

Antopäivä

9.7.2019

Diaarinumero

01285/18/1206

POHJOIS-SAVON
SAIRAANHOITOPPIIRIN KY

12-07-2019

Dno _____

KIRJAAMO

ASIA

Valtion tutkimusrahoitusta koskeva valitus ja kantelu

Valittaja

Ilkka Harvima

Päätös, johon on haettu muutosta

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän Kuopion yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueen tutkimustoimikunta 24.5.2018 § 17

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän Kuopion yliopistollisen sairaalan (myöhemmin KYS) erityisvastuualueen tutkimustoimikunta (myöhemmin erva- tutkimustoimikunta) oli päättänyt 8.11.2017 § 17 valtion tutkimusrahoituksen jakamisesta yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen KYSin erityisvastuualueella vuonna 2018. Rahoitusta oli myönnetty prosenttiosuuksina päätöksen liitteiden mukaisesti dosenttitason, tohtoritason ja väitöskirjatason jakoluokissa. Päätöksen liitteen 4 mukaan dosenttitason tutkimushanke, jossa tehtävästä tutkimuksesta vastaa valittaja, sai rahoitusta 1,7 prosenttia arvioidusta kokonaisrahoituksesta.

Erva-tutkimustoimikunnan päätöspöytäkirjan 12.3.2018 § 3 mukaan 8.11.2017 tehdyn rahoituspäätöksen postituksen jälkeen on käynyt ilmi, että tutkimusrahoituksen arviointipisteiden laskennassa oli tapahtunut lasku- virhe, jonka seurauksena päätöksen liitteenä olevat prosenttiosuuksia kokonaisrahoituksesta osoittavat taulukot ovat olleet virheellisiä. Hakijoille on

OsoiteMinna Canthin katu 64, PL 1744
70101 KUOPIO**Puhelin**

029 56 42500

Faksi

029 56 42501

Sähköposti ja asiointipalvelu

ita-suomi.hao@oikeus.fi

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

lähetetty oikaisuvaatimusajan vireillä ollessa 8.12.2017 päivätty kuulemiskirje. Kuulemiskirjeeseen on liitetty luonnokset päätöstaulukoista, joista laskuvirhe on korjattu. Luonnosten mukaan dosenttitason hankkeissa tutkimushanke, josta valittaja vastaa, jää ilman rahoitusta ja tilalle tulee toinen tutkimushanke. Lisäksi neljän hakijan rahoitus vähenee, viiden hakijan rahoitus lisääntyy ja seitsemän hakijan osalta ei tapahdu muutoksia. Myös tohtoritason ja väitöskirjatason hankkeissa tapahtuu muutoksia.

Valittaja ja kolme muuta henkilöä ovat tehneet korjatusta rahoituspäätöksestä oikaisuvaatimuksen. Erva-tutkimustoimikunta on päättänyt 12.3.2018 § 3 äänestyksen jälkeen käsitellä virheen korjaamisen laskuvirheenä asiavirheen sijasta sekä hylätä oikaisuvaatimukset. Päätökseen on kirjattu erva-tutkimustoimikunnan ottaneen huomioon, että valittajan tekemässä oikaisuvaatimuksessa on kyse laskuvirheen korjaamisesta.

Erva-tutkimustoimikunnan päätöspöytäkirjan 11.4.2018 § 8 mukaan tutkimustoimikunnan päätöksessä 12.3.2018 § 3 on tapahtunut menettelyvirhe, koska asian käsittelyyn on osallistunut esteellinen henkilö. Kokouksessa on päätösesityksen mukaan ollut tarkoitus tehdä uusi päätös asiassa, mutta kokouksessa on todettu, että siinä on läsnä niin monta esteellistä henkilöä, ettei toimikunta ole päätösvaltainen.

Erva-tutkimustoimikunta on päättänyt valituksenalaisessa päätöksessään 24.5.2018 § 17, että rahoituspäätöksessä tapahtunut virhe on laskuvirhe, ja on päättänyt hylätä valittajan ja kolmen muun henkilön tekemät, marraskuussa 2017 tehtyä rahoituspäätöstä koskevat oikaisuvaatimukset.

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Erva-tutkimustoimikunnan valituksenalainen päätös on kumottava ja valittajan tekemä oikaisuvaatimus on hyväksyttävä.

Erva-tutkimustoimikunta ei ole käsitellyt valittajan oikaisuvaatimusta asianmukaisesti 12.3.2018, 11.4.2018 ja 24.5.2018. Oikaisuvaatimuksessaan valittaja oli vaatinut, että alkuperäinen dosenttitason tutkimushankkeiden ja 28.11.2017 päivätyn myönteisen valtion tutkimusrahoituksen jakopäätöksen saaneiden 17 tutkimushankkeen lista on pysytettävä siten, että valittajan tutkimushanke ”Pohjois-Savon ihosyöpäohjelma, PoSiho: immunomarkkerit ihosyövän riskin ja progression arvioinnissa” pysyy rahoitettavien hankkeiden joukossa ja sille myönnetään 1,7 prosentin rahoitusosuus. Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi vaadittu, että 12.12.2017 julkistetulle rahoitettavien hankkeiden listalle nostettu uusi rahoitettava hanke on myös pysytettävä rahoitettavien hankkeiden listalla, jolloin rahoitettavia dosenttitason hankkeita on 18 hanketta 17 hankkeen sijaan.

Asianmukaisen käsittelyn sijaan erva-tutkimustoimikunta on hylännyt 12.3.2018 ja 24.5.2018 valittajan oikaisuvaatimuksen äänestyksessä, jossa on äänestetty siitä, onko kyseessä asiavirhe vai laskuvirhe. Päätöksenteossa on myös menetelty hallintolain vastaisesti. Vakavin menettelyvirhe on useiden esteellisten tutkimustoimikunnan jäsenten ja tutkimusjohtajan osallistuminen peräkkäisten kokousten päätöksentekoon. Lisäksi 12.3.2018 tehdyssä päätöksessä on virhe, jonka mukaan valittajan oikaisuvaatimuksessa olisi

ollut kyse laskuvirheen korjaamisesta. Oikaisuvaatimusta käsiteltäessä 24.5.2018 ei ole otettu huomioon lainkaan sitä, että päätettäessä rahoituksen jaosta 8.11.2017 tutkimustoimikunnan kokoukseen on osallistunut useita esteellisiä henkilöitä.

Kuopion yliopistollisen sairaalan tiedepalvelukeskuksen johtavat viranhaltijat ovat ylittäneet toimivaltansa pyörteessään omavaltaisesti kirjallisen rahoituspäätöksen valittajan osalta kielteiseksi virheellisin perustein ja julkistaessaan ennen aikaisesti rahoituksen saajien uuden listan kuulematta sitä ennen valittajaa sekä jättäessään kutsumatta koolle päätösvaltaisen toimielimen eli erva-tutkimustoimikunnan. Valittaja oli saanut erva-tutkimustoimikunnalta 28.11.2017 päivätyt ja toimikunnan puheenjohtajan allekirjoittaman kirjallisen ilmoituksen 8.11.2017 tehdystä myönteisestä rahoituspäätöksestä. Uudella rahoitushakemuksella oli haettu jatkoa vuonna 2017 käynnistyneelle tutkimushankkeelle, jolle oli saatu vuonna 2017 rahoitus lähes saman sisältöisellä hakemuksella. Valittaja on saanut myöhemmin tiedoksi 12.12.2017 päivätyt uuden, tutkimustoimikunnan puheenjohtajan allekirjoittaman kirjallisen ilmoituksen uudesta rahoituksen saajien listasta. Uusi lista on annettu myös heti julkisuuteen 13.12.2017 Kuopion yliopistollisen sairaalan intranet-sivuilla. Rahoituksen saajia koskevan uuden listan julkaiseminen tarkoittaa sitä, että asiassa on tehty uusi rahoituspäätös. Ilmoituksessa ja rahoituspäätöksen perusteluissa on esitetty, että asian selvittämisen yhteydessä oli arvioitu, ettei korjaaminen ole kohtuutonta ottaen huomioon virheen havaitseminen ennen rahoituksen maksamista ja sen kohdentuminen koko hakijajoukkoon. Päätöstä koskevassa tiedotteessa on ilmoitettu, että erva-toimikunta ei tee uutta päätöstä asiassa. Tiedepalvelukeskuksen johtavat viranhaltijat ovat siten ilmoittaneet julkisuuteen uuden jakopäätöksen kutsumatta koolle erva-tutkimustoimikuntaa ja kuulematta hakijoita, jotka uudessa päätöksessä ovat jääneet ilman rahoitusta.

Virheen korjaaminen johtaa valittajalle kohtuuttomaan tulokseen. Lisäksi on huomattava, että valittajan hakemuksessa ja sen pisteytyksessä ei ole ollut mitään virhettä. Päätöstä ei voida korjata valittajan vahingoksi.

Tiedepalvelukeskuksen johtavien viranhaltijoiden mukaan virhe on ollut Istekki Oy:ltä tilatussa ja ilmeisenä alihankintatyönä tehdyssä selvityksessä, joka on koskenut hankkeiden jakautumista sosiaali- ja terveystieteiden painopistealueille. Tästä näkökulmasta asiassa on kysymys hallintolain 50 §:ssä tarkoitettua tilanteesta, jossa päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen. Tällaisen virheen korjaamista eivät voi tehdä virkamiehet, vaan se kuuluu päättävälle toimielimelle eli erva-tutkimustoimikunnalle ja päätöksen korjaaminen valittajan vahingoksi olisi edellyttänyt hänen suostumustaan.

Päätöspöytäkirjan 12.3.2018 virheellistä kirjausta, jonka mukaan valittajan oikaisuvaatimuksessa on ollut kysymys laskuvirheen korjaamisesta, ei voida käyttää perusteena sille, että valittajan oikaisuvaatimus on jätetty kokonaan käsittelemättä. Valittajan pitää voida luottaa kirjallisesti saamaansa myönteiseen hallintopäätökseen. Päätöstä ei voida peruuttaa muutoin kuin painavien syiden johdosta eikä sellaisia syitä ole tässä tapauksessa.

Asian käsittelyyn erva-tutkimustoimikunnan kokouksessa 12.3.2018 on osallistunut esteellisenä kysymyksessä olevassa rahoituspäätöksessä dosenttitasoisena rahoituksen saanut Tiina Laatikainen. Tutkimustoimikunnan päätökseen oli myös liitetty oikaisuvaatimusohje, vaikka siihen olisi tullut liittää valitusosoitus. Valittaja oli huomauttanut kummastakin virheestä. Erva-tutkimustoimikunta on ilmoittanut laajalla jakelulla virheistä ja siitä, että asian käsittelyä jatketaan. Valittajan on ollut jätävä odottamaan asian uutta käsittelyä erva-tutkimustoimikunnan seuraavassa kokouksessa 11.4.2018. Tämä kokous ei kuitenkaan ollut päätösvaltainen esteellisyyksien vuoksi.

Valituksenalaisessa päätöksessä 24.5.2018 oikaisuvaatimukset on hylätty äänestystuloksella laskuvirheeseen vedoten, mutta päätöstä tehtäessä ei ole otettu huomioon vakavaa esteellisyyden aiheuttamaa menettelyvirhettä jo 8.11.2017 pidetyssä kokouksessa. Tuolloin esteellisiä jäseniä on ollut ainakin kuusi henkilöä eli Tiina Laatikainen, Kai Kaarniranta, Heikki Kröger, Reetta Kälviäinen, Jussi Pihlajamäki ja Ville Leinonen. Tiina Laatikainen ja hänen lisäksi Pekka Mäntyselkä ja Eila Tiihonen ovat osallistuneet esteellisinä myös kokoukseen 12.3.2018, jossa on hylätty valittajan oikaisuvaatimus. Lisäksi toimikunnan kokoukseen 8.11.2017 on osallistunut esteellisenä asiantuntijan roolissa tutkimusjohtaja Esko Vanninen, jonka puoliso on saanut tutkimusrahoitusta. Tutkimusjohtaja on osallistunut esteellisenä myös kokouksiin 12.3.2018 ja 11.4.2018. Hän on ollut esteellisenä läsnä kokouksissa myös silloin, kun hänen puolisonsa on nimitetty tutkimustoimikunnan jäseneksi ja kun häntä itseään on esitetty tutkimustoimikunnan puheenjohtajaksi. Hän on jäävänyt itsensä vasta kokouksessa 24.5.2018.

Menettely- ja asiavirheiden korjaaminen valittajan vahingoksi olisivat edellyttäneet valittajan suostumusta, mutta valittajalta ei ole tiedusteltu hänen kantaansa virheiden korjaamiseen.

Asiassa on tarkoituksellisesti pitkitetty erva-tutkimustoimikunnan koolle kutsumista käsittelemään oikaisuvaatimuksia. Laajamittaisen esteellisyyden huomiotta jättäminen herättää perustellun epäilyn tahallisuudesta hallintolain esteellisyysmääräyksiä kohtaan, joten asiassa voitaneen selvittää rikoslain 40 luvun 9 §:n virkavelvollisuuden rikkomista koskevan säännöksen soveltuvuus.

Lausunto ja vastine

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän Kuopion yliopistollisen sairaalan erva-tutkimustoimikunnalle on varattu tilaisuus antaa lausunto valituksen johdosta. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän erva-tutkimustoimikunnan puolesta lausunnon on antanut kuntayhtymän lakimies. Lausuntoon on liitetty valituksenalaisen päätöksen perusteena olleet asiakirjat mukaan lukien tutkimusrahoitusta hakeneiden henkilöiden hakemusasiakirjojen jäljennökset. Hakemusasiakirjojen jäljennöksistä on palautettu sairaanhoitopiirille niitä oikeudenkäyntiasiakirjoihin liittämättä kaikki muut paitsi valittajan ja Pekka Mäntyselän hakemusasiakirjojen jäljennökset.

Sairaanhoitopiirin KYSin erva-tutkimustoimikunnalle on varattu tilaisuus täydentää lausuntoa esittämällä selvitys siitä, että lakimies Paavo Auterella on oikeus käyttää asiassa tutkimustoimikunnan puhevaltaa hallinto-oikeudessa. Sairaanhoitopiiri on antanut selvityksen ja sen liitteenä muun muassa lakimiehelle annetun valtakirjan. Täydennyksestä on ilmoitettu valittajalle.

Valittaja on antanut vastineen lausunnon johdosta ja hallinto-oikeuden pyytämän täydennyksen johdosta. Täydennyksen johdosta antamassaan vastineessa valittaja on pyytänyt hallinto-oikeutta arvioimaan, onko vt. johtajililääkäri Esko Vanninen rikkonut hallintolain esteellisyyismääräyksiä antaessaan sairaanhoitopiirin täydennysselvityksen. Vastineessa on lisäksi todettu, että erva-tutkimustoimikunta ei ole antanut valituksen johdosta lausuntoa hallinto-oikeudelle, vaan lausunnon on antanut Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin lakimies sairaanhoitopiirin valtuuttamana. Vastineessa on esitetty, että hallinto-oikeus pyytäisi uuden lausunnon erva-tutkimustoimikunnalta tai lähettäisi lakimiehen antaman lausunnon erva-tutkimustoimikunnalle hyväksyttäväksi esteettömässä kokoonpanossa.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus ei tutki rikoslain soveltuvuutta asiaan, eikä huomautuksia, joiden mukaan erva-tutkimustoimikunnan koolle kutsumista käsittelemään oikaisuvaatimuksia on pitkitetty eikä huomautuksia, joiden mukaan tutkimusjohtaja Esko Vanninen on osallistunut esteellisenä kokouksiin, joissa on päätetty muista asioista kuin kysymyksessä olevasta tutkimusrahoituksesta.

Hallinto-oikeus ei tutki vastineessa esitettyä vaatimusta, jonka mukaan hallinto-oikeuden on ratkaistava, onko Esko Vanninen rikkonut hallintolain esteellisyyismääräyksiä antaessaan hallinto-oikeudelle sen pyytämän lisäselvityksen sairaanhoitopiirin lakimiehen oikeudesta käyttää erva-tutkimustoimikunnan puhevaltaa asiassa.

Hallinto-oikeus kumoaa erva-tutkimustoimikunnan valituksenalaisen päätöksen 24.5.2018 § 17 ja kumoaa ja poistaa erva-tutkimustoimikunnan päätöksen 12.3.2018 § 3 sekä kumoaa erva-tutkimustoimikunnan päätöksen 8.11.2017 § 17 tutkimusrahoituksen dosenttitason jakoluokan osalta ja palauttaa asian tältä osin erva-tutkimustoimikunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Perustelut

Käsittelyratkaisu

Valittaja on pyytänyt hallinto-oikeuden Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä saaman täydennyksen johdosta antamassaan vastineessa, että hallinto-oikeuden on pyydettävä valituksesta uusi lausunto erva-tutkimustoimikunnalta tai sairaanhoitopiirin lakimiehen antama lausunto on hyväksytettävä erva-tutkimustoimikunnassa.

Hallintolainkäyttölain 36 §:n 1 momentin mukaan valitusviranomaisen on hankittava lausunto siltä hallintoviranomaiselta, joka on tehnyt asiassa päätöksen, jollei se ole tarpeetonta. Pykälän 2 momentin mukaan selvityksen

hankkimiseksi voidaan pyytää lausunto myös muulta kuin 1 momentissa tarkoitettulta viranomaiselta.

Hallinto-oikeus on varannut valituksen johdosta tilaisuuden lausunnon antamiseen läheteellä, joka on osoitettu Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän Kuopion yliopistollisen sairaalan erva-tutkimustoimikunnalle ja myös hallinto-oikeuden täydennyspyyntö on osoitettu sairaanhoitopiirin erva-tutkimustoimikunnalle. Lausunnon on antanut sairaanhoitopiirin kuntayhtymän KYS erva-tutkimustoimikunnan puolesta lakimies Paavo Autere. Hallinto-oikeuden pyydettyä sairaanhoitopiiriä esittämään selvityksen Autereen oikeudesta käyttää KYS erva-tutkimustoimikunnan puhevaltaa asiassa, sairaanhoitopiiri on toimittanut hallinto-oikeudelle KYSin toimintaohjeen, Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän hallintosäännön, kuntayhtymän hallituksen päätösoitteeseen 20.1.2012 § 16 KYSin erityisvastuualueen tutkimustoimikunnan nimeämisestä sekä Autereelle annetun valtakirjan, jonka on allekirjoittanut Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin johtaja Risto Miettunen ja lakimies Risto Salmi. Hallinto-oikeus toteaa, että Kuopion yliopistollisen sairaalan erva-tutkimustoimikunta kuuluu hallinnollisesti Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymään ja arvioi saamansa selvityksen perusteella, että hallinto-oikeudelle annettu lausunto on hallintolainkäyttölain 36 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätöksen tehneen hallintoviranomaisen lausunto eikä uuden lausunnon pyytäminen tai saadun lausunnon hyväksyttäminen erva-tutkimustoimikunnalla ole tarpeen ennen asian ratkaisemista.

Tutkimatta jättäminen

Tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n mukaan hallinto-oikeus käsittelee ja ratkaisee ne hallinto-oikeudelliset valitukset, hallintoriita-asiat ja muut asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan hallintolainkäyttölaissa (586/1996) tai muussa laissa.

Valituksen mukaan asiassa voitaneen selvittää rikoslain 40 luvun 9 §:n virkavelvollisuuden rikkomista koskevan säännöksen soveltuvuus. Koska rikosasioiden käsittely ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan, valitus on jätettävä tältä osin tutkimatta.

Valittaja on esittänyt valituksessaan hallintokanteluna pidettäviä huomautuksia, joiden mukaan erva-tutkimustoimikunnan koolle kutsumista käsittelemään oikaisuvaatimuksia on pitkitetty, ja tutkimusjohtaja Esko Vanninen on osallistunut esteellisenä kokouksiin, joissa on päätetty muista asioista kuin kysymyksessä olevasta tutkimusrahoituksesta. Valitus on jätettävä näiltä osin tutkimatta, koska hallintokanteluiden tutkiminen ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan, ja koska valituksen kohteena olevat päätökset koskevat vain erva-tutkimustoimikunnan tekemää tutkimusrahoituspäätöstä eikä tämän valituksen yhteydessä voida tutkia tutkimustoimikunnan muiden päätösten lainmukaisuutta.

Hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin mukaan päätöksellä, josta saa valittaa, tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta. Lausunnon ja siihen liittyvän lisäselvityksen antaminen hallinto-oikeudelle valituksen johdosta eivät sisällä sellaista toimenpidettä, jolla asia

on ratkaistu tai jätetty tutkimatta, joten hallinto-oikeuden täydennyspyyntöönsä Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä saamaan lisäselvitykseen kohdistuvat Esko Vannisen esteellisyyteen liittyvät valitusperusteet on jätettävä tutkimatta.

Pääasia

Sovellettavat oikeusohjeet

Terveydenhuoltolain 61 §:n 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö määrittelee yhteistyössä erityisvastuualueiden tutkimustoimikuntien kanssa yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen painoalueet ja tavoitteet nelivuotiskausittain.

Terveydenhuoltolain 61 §:n 2 momentin mukaan yliopistotasaiseen terveyden tutkimukseen myönnetään valtion rahoitusta erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille, jotka päättävät tutkimusrahoituksen osoittamisesta tutkimushankkeille. Rahoitusta maksetaan erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille sosiaali- ja terveysministeriön neljäksi vuodeksi kerrallaan tekemän päätöksen mukaisesti. Ministeriön päätös perustuu tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden toteutumiseen sekä tutkimuksen laatuun, määrään ja tuloksellisuuteen edellisellä nelivuotiskaudella. Jos erityisvastuualueiden aluejako muuttuu nelivuotiskauden aikana, muuttunut aluejako otetaan huomioon sosiaali- ja terveysministeriön päätöksessä.

Terveydenhuoltolain 61 §:n 3 momentin mukaan erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien on perustettava alueelleen yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunta, jossa on monitieteinen edustus erityisvastuualueen terveydenhuollon toimintayksiköistä. Tutkimustoimikunta päättää tutkimusrahoituksen myöntämisestä alueellaan hakemusten perusteella. Terveydenhuollon toimintayksikköä ylläpitävä kunta, kuntayhtymä, valtion mielisairaala tai sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetty palvelujen tuottaja voivat hakea terveyden tutkimuksen rahoitusta.

Terveydenhuoltolain 63 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen mukaan aluehallintovirasto maksaa kuukausittain tutkimusrahoituksen erityisvastuualueen tutkimustoimikunnalle, joka maksaa rahoituksen edelleen hankkeiden toteuttajille.

Terveydenhuoltolain 63 §:n 3 momentin mukaan muilta osin korvauksen maksamiseen ja muuhun menettelyyn sekä muutoksenhakuun liittyvissä asioissa noudatetaan soveltuvin osin, mitä valtionavustuslain (688/2001) 20 §:n 1 momentissa, 21, 24–26 ja 28 §:ssä, 29 §:n 2 momentissa sekä 30 ja 34 §:ssä säädetään.

Valtionavustuslain 34 §:n 1 momentin mukaan valtionapuviranomaisen päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Pykälän 2 momentin mukaan oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallintolain 27 §:n 1 momentin mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Saman pykälän 2 momentin mukaan mitä virkamiehen esteellisyydestä säädetään, koskee myös monijäsenisen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa sekä tarkastuksen suorittavaa tarkastajaa.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin mukaan virkamies on esteellinen:

- 1) jos hän tai hänen läheisensä on asianosainen;
- 2) jos hän tai hänen läheisensä avustaa taikka edustaa asianosaista tai sitä, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
- 3) jos asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle läheiselleen;
- 4) jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
- 5) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
- 6) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä kuuluu viraston tai laitoksen johtokuntaan tai siihen rinnastettavaan toimielimeen ja kysymys on asiasta, joka liittyy tämän viraston tai laitoksen ohjaukseen tai valvontaan; tai
- 7) jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Hallintolain 44 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan kirjallisesta päätöksestä on käytävä selvästi ilmi päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu taikka miten asia on muutoin ratkaistu.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Hallintolain 49 f §:n 1 momentin mukaan otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen viranomaisen voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen tai hylätä oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimus päätöksessä on annettava perusteltu ratkaisu oikaisuvaatimuksessa esitettyihin vaatimuksiin. Oikaisuvaatimus päätöksen perustelemiseen ei sovelleta 45 §:n 2 momenttia.

Hallintolain 50 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos:

- 1) päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen;
- 2) päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen;
- 3) päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe; tai

4) asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Hallintolain 50 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan korjata 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Päätös voidaan korjata 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi.

Hallintolain 51 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on korjattava päätöksessään oleva ilmeinen kirjoitus- tai lasku- tai virhe taikka muu niihin verrattava selvä virhe. Pykälän 2 momentin mukaan virhettä ei saa kuitenkaan korjata, jos korjaaminen johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen eikä virhe ole aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Hallintolain 52 §:n 2 momentin mukaan asiavirheen korjaaminen edellyttää, että asia käsitellään uudelleen ja asiassa annetaan uusi päätös. Kirjoitusvirhe korjataan korvaamalla virheen sisältävä toimituskirja korjatulla toimituskirjalla. Asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen kirjoitusvirheen korjaamista, jollei se ole tarpeetonta. Pykälän 3 momentin mukaan asia- tai kirjoitusvirheen korjaamisesta on tehtävä merkintä alkuperäisen päätöksen taltiokappaleeseen tai viranomaisen käytössä olevaan tietojärjestelmään. Uusi tai korjattu toimituskirja on annettava asianosaiselle maksutta.

Hallintolainkäyttölain 58 §:n mukaan hallintoasiassa tehtyyn lainvoiman saaneeseen päätökseen saa hakea muutosta ylimääräisellä muutoksenhakukeinolla, joita ovat kantelu, menetetyt määräajan palauttaminen ja purku.

Hallintolainkäyttölain 59 §:n 1 momentin mukaan päätös voidaan kantelun johdosta poistaa:

- 1) jos sille, jota asia koskee, ei ole annettu tilaisuutta tulla kuulluksi ja päätös loukkaa hänen oikeuttaan;
- 2) jos asiaa käsitellessä on tapahtunut muu menettelyvirhe, joka on voinut olennaisesti vaikuttaa päätökseen; tai
- 3) jos päätös on niin epäselvä tai puutteellinen, ettei siitä käy selville, miten asia on ratkaistu.

Hallintolainkäyttölain 60 §:n 2 momentin mukaan kantelu on tehtävä 59 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun kantelija sai tiedon päätöksestä, ja 59 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainitun seikan perusteella samassa ajassa siitä, kun päätös sai lainvoiman.

Asiassa saatu selvitys

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän Kuopion yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueen tutkimustoimikunta on päättänyt 8.11.2017 § 17 valtion tutkimusrahoituksen jakamisesta yliopistotasoiseen terveyden tutki-

mukseen KYSin erityisvastuualueella vuonna 2018. Rahoitusta on myönnetty prosenttiosuuksina päätöksen liitteiden mukaisesti dosenttitason, tohtoritason ja väitöskirjatason jakoluokissa. Päätöksen liitteen 4 mukaan dosenttitason tutkimushanke ”Pohjois-Savon ihosyöpäohjelma, PoSiho; Immunomarkkerit ihosyövän riskin ja progression arvioinnissa”, jossa tehtävästä tutkimuksesta vastaa valittaja, saa rahoitusta 1,7 prosenttia arvioidusta kokonaisrahoituksesta.

Valittaja on saanut 12.12.2017 päivätyn kirjeen, jonka otsikko on ”Kuuleminen KYS erva-tutkimustoimikunnan tekemässä päätöksessä havaitun laskuvirheen korjaamisesta”. Kirjeen mukaan oli käynyt ilmi, että valtion tutkimusrahoituksen arviointipisteiden laskennassa oli tapahtunut laskuvirhe, jonka seurauksena tutkimustoimikunnan 8.11.2017 tekemän päätöksen liitteenä olevat prosenttiosuuksia kokonaisrahoituksesta koskevat taulukot ovat virheellisiä. Päätösten valmistelussa käytetty tietojärjestelmäohjelma oli laskenut osalle hakijoista virheelliset pisteet hankkeen jakautumisesta sosiaali- ja terveysministeriön painoalueille. Ohjelman laatineen Istekki Oy:n antaman selvityksen mukaan painoalue 4:n ja painoalue 5-7:n prosenttirajat olivat menneet ristiin, minkä vuoksi osalle hakemuksista oli annettu virheellinen pistemäärä. Kirjeen mukaan asian selvittämisen yhteydessä on arvioitu, että kyseessä on laskuvirhe, jonka korjaaminen ei ole kohtuutonta ottaen huomioon virheen havaitseminen ennen rahoituksen maksamista ja sen kohdentuminen koko hakijajoukkoon. Laskuvirheestä korjatut uudet taulukot ovat olleet kuulemiskirjeen liitteenä. Kirjeessä on viitattu hallintolain 34 §:ään ja varattu vastaanottajalle tilaisuus antaa kirjallinen lausunto asiasta ennen virheen korjaamista ja antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Lausunto on pyydetty toimittamaan 3.1.2018 kello 15:een mennessä. Kirjeessä on vielä mainittu, että asia ratkaistaan, vaikka vastaanottaja ei käyttäisi tilaisuutta lausunnon antamiseen, ja että virhe korjataan korvaamalla virheelliset päätöslitteet korjatuilla liitteillä eikä erva-tutkimustoimikunta tee uutta päätöstä asiassa. Kuulemiskirjeeseen on liitetty muun muassa dosenttitason tutkimushankkeita koskeva taulukko, jonka mukaan valittajan vastuulla oleva tutkimushanke ei saa tutkimusrahoitusta. Liiteluettelossa on ilmoitettu, että taulukko on luonnos.

Erva-tutkimustoimikunta on julkaissut 13.12.2017 sisäisen tiedotteen vuoden 2018 valtion tutkimusrahoitusarvioinnissa olevasta laskentavirheestä. Tiedotteen mukaan asia on käsitelty KYSin tutkimuslakimiehen kanssa ja erva-toimikunta ei tee uutta päätöstä asiassa. Tiedotteeseen on liitetty korjatut valtion tutkimusrahoituksen päätöstaulukot.

Valittaja on antanut 21.12.2017 päivätyn lausunnon KYS erva-tutkimustoimikunnan tekemässä päätöksessä havaitun laskuvirheen korjaamisesta. Lausunnon mukaan asiaa selvitetäessä ennen uuden rahoituspäätöksen tekemistä ja siitä julkista tiedottamista valittajaa ei ollut kuultu, joten päätöksentekijä ei ole voinut tietää, onko virheen korjaaminen kohtuutonta. Lausunnon mukaan tutkimushankkeen saamat painoalueiden pisteet 3/6 ovat yllättävän matalat, samoin kuin hankkeen yleistä merkitystä ja kliinistä merkitystä koskevat pisteet siihen nähden, että ihosyöpien lisääntyminen on tällä hetkellä keskeisin ihotautilien erikoisalan ongelma ja että tutkimushanke

noudattaa Suomen Lääkärilehden 7/2016 tiedepääkirjoituksessa tehtyjä linjauksia ihosyöpien vähentämiseksi ja hanke sijoittuu sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön määrittelemille painoalueille. Joka tapauksessa pisteet ovat pysyneet samoina uudessa pisteiden laskennassa, joten hankkeelle ei ollut laskettu virheellisiä tai liiallisia pisteitä. Erva-tutkimustoimikunnan on tehtävä uusi kohtuullinen ja oikeudenmukainen päätös. Päätöksessä on todettava, että kirjallisesti annettuihin viranomaispäätöksiin on pystyttävä luottamaan ja että virhe on viranomaisen omissa järjestelmissä, joten virhettä ei voida säilyttää hakijoiden vastuulle. Päätöksessä on vielä todettava, että uusi jakopäätös aiheuttaa merkittäviä ongelmia rahoituksesta yllättäen pudotetulle yhdelle tutkimushankkeelle ja tämän hankkeen pisteiden laskussa ei ole ollut virhettä. Näillä perusteilla alkuperäinen rahoitettavien hankkeiden lista on säilytettävä entisellään, mutta lisäksi 12.12.2017 julkistetulle listalle nostettu hanke on pysytettävä listalla ja rahoitus jaettava 18 hankkeelle 17 hankkeen sijasta.

Valittaja on ilmoittanut sähköpostitse 15.2.2018 Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin lakimiehelle, että hänen KYS erva-tutkimustoimikunnalle 21.12.2017 antamansa lausunto on samalla myös oikaisuvaatimus.

Erva-tutkimustoimikunta on antanut 12.3.2018 § 3 asiassa päätöksen. Päätöspöytäkirjan mukaan Istekki Oy:n tietojärjestelmäohjelma oli laskenut osalle hakijoista virheelliset pisteet hankkeen jakautumisesta sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön painoalueille. Asiassa on arvioitu, että kysymys on hallintolain 51 §:n 1 momentin mukaisesta laskuvirheestä. Tämän perusteella hakijoille on lähetetty oikaisuvaatimusajan vireillä ollessa 8.12.2017 päivätty kuulemiskirje. Kuulemiskirjeeseen on liitetty luonnokset päätöstaulukoihin, joista laskuvirhe on korjattu. Päätökseksi pöytäkirjaan on merkitty, että KYS erva-tutkimustoimikunta on keskustellut asiasta ja päättänyt äänestää virheen korjaamismenettelystä ja että äänestyksen tuloksen 6 – 3 mukaisesti erva-tutkimustoimikunta on käsitellyt virheen korjaamisen laskuvirheenä ja hylännyt valittajan ja kolmen muun henkilön tekemät oikaisuvaatimukset. Päätökseen on kirjattu vielä erva-tutkimustoimikunnan ottaneen huomioon, että valittajan tekemässä oikaisuvaatimuksessa on kyse laskuvirheen korjaamisesta.

Päätöksen perusteluissa on viitattu hallintolain 50 §:n säännöksiin ja todettu, että virheen korjaaminen on käynnistetty laskuvirheen korjaamisena. Oikaisuvaatimuksissa virhettä on pidetty asiavirheenä, jolloin päätöstä ei voida korjata vastoin asianosaisen etua. Oikaisuvaatimusten perusteluissa on viitattu uuteen selvitykseen eli jälkikäteen saatuun tietoon ohjelman aiheuttamasta virheellisestä pisteytyksestä. Päätöksen perustelujen mukaan tietojärjestelmäohjelman tekemä virhe on arvioitu laskuvirheeksi sen perusteella, että kyse on luonteeltaan teknisestä laskuvirheestä, joka vaikuttaa mekaanisesti prosenttiosuuksiin. Varsinainen päätös ei muutu, tuen saajien määrä säilyy samana eivätkä tuen jakoperusteet muutu. Korjaamista ei ole pidetty kohtuuttomana, koska virhe on havaittu pian päätöksen jälkeen ja korjaustoimet (kuuleminen) on käynnistetty käytännössä heti. Lisäksi tutkimusrahoitus jaetaan joka kerta erikseen, toisin sanoen rahoituksen saaminen ja määrä on jokaisella kerralla riippuvainen harkinnasta eikä varmuutta rahoituksen saamisesta tai määrästä ole olemassa. Perustelujen mukaan, jos

päätös korjataan laskuvirheenä, virheen korjaaminen ei edellytä uutta hallintopäätöstä eikä laskuvirheenä korjaaminen edellytä erva-tutkimustoimikunnan käsittelyä eikä päätöstä, jos oikaisuvaatimukset on hylätty.

Valittaja on sähköpostissaan 20.3.2018 erva-tutkimustoimikunnan esittelijälle tiedustellut, onko tutkimustoimikunnan kokouksessa 12.3.2018 asian käsittelyyn ja päätöksentekoon osallistunut Tiina Laatikainen sama henkilö kuin valtion tutkimusrahoitusta tutkimustoimikunnan päätöksellä saanut Tiina Laatikainen.

Erva-tutkimustoimikunta on julkaissut 22.3.2018 päivätyn tiedotteen, jonka mukaan erva-tutkimustoimikunta on pitänyt ylimääräisen kokouksen 12.3.2018. Kokouksen tarkoitus on ollut käsitellä valtion tutkimusrahoitusarvioinnissa tapahtunutta virhettä ja marraskuussa tehtyä päätöstä koskevia oikaisuvaatimuksia. Päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe eli yksi kokoukseen osallistunut on ollut esteellinen käsittelemään asiaa. Erva-tutkimustoimikunta selvittää virheen korjaamismahdollisuudet seuraavaan tutkimustoimikunnan kokoukseen.

Erva-tutkimustoimikunnan päätöspöytäkirjan 11.4.2018 § 8 mukaan tutkimustoimikunnan päätöksessä 12.3.2018 § 3 on tapahtunut menettelyvirhe, koska asian käsittelyyn on osallistunut esteellinen henkilö. Päätösesityksen mukaan erva-tutkimustoimikunta tekee päätöksen asiassa ja hylkää rahoituspäätöksestä tehdyt oikaisuvaatimukset. Kokouksessa on kuitenkin todettu, että siinä on läsnä niin monta esteellistä henkilöä, ettei toimikunta ole päätösvaltainen eikä päätöstä asiassa ole tehty.

Asian käsittelystä 11.4.2018 ja sen jatkokäsittelystä on ilmoitettu asianosaisille 8.5.2018 annettulla tiedoksiannolla.

Valittaja on täydentänyt oikaisuvaatimustaan sähköpostitse 20.4.2018 ilmoittamalla, että erva-tutkimustoimikunnan kokoukseen 8.11.2017 ovat osallistuneet Kai Kaarniranta, Heikki Kröger, Reetta Kälviäinen, Tiina Laatikainen, Jussi Pihlajamäki ja Ville Leinonen, jotka ovat saaneet myönteisen rahoituspäätöksen ja joiden osalta pöytäkirjasta ei löydy tietoa esteellisyydestä tai jääväämisestä.

Erva-tutkimustoimikunnan päätöksen 24.5.2018 § 17 pöytäkirjaan on merkitty, että tutkimuslakimiehen selvityksen mukaan ainoa keino asian viemiseksi päätökseen on erva-tutkimustoimikunnan päätösvaltainen kokous ja että näin ollen koolle on kutsuttu uusi kokous. Päätöksen mukaan erva-tutkimustoimikunta on pitänyt äänestyksen tuloksen 5 – 3 mukaisesti virhettä laskuvirheenä, ja päättänyt hylätä valittajan ja kolmen muun henkilön tekemät, marraskuussa 2017 tehtyä rahoituspäätöstä koskevat oikaisuvaatimukset. Päätöksessä ei ole perusteluja.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri on esittänyt valituksen johdosta antamassaan lausunnossa muun ohessa, että hankkeen jakautuminen painoalueille on mekaaninen toimenpide ja perustuu hakijan ilmoitukseen, joten tietojärjestelmäohjelma ei suorita harkintaa. Rahoituspäätöksestä tehdyt oikaisuvaatimukset on hylätty tutkimustoimikunnan valituksenalaisella päätök-

sellä 24.5.2018. Tämän päätöksen perusteella uudet korjatut rahoitustaulukot, joita oli siihen saakka käsitelty luonnoksina, on annettu tiedoksi asianosaisille ilman päätöstä korjattuina toimituskirjoina.

Lausunnon mukaan osa rahoitushakemusten arvioitavista kohdista on pisteytetty KYSin tiedepalvelukeskuksessa automaattisesti hakemuslomakkeella annettujen numeeristen tietojen perusteella ennen asiantuntija-arvioinnin alkamista. Tiedepalvelukeskus on pisteyttänyt tutkimushankkeen laajuutta, tutkimushankkeen vastuuhenkilön pätevyyttä ja tutkimushankkeen jakautumista sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1434/2015) 2 §:ssä luetelluille seitsemälle painoalueelle koskevat arvioinnin kohdat yksiselitteisten pisteytysohjeiden mukaisesti. Hakemusten jakautuminen sosiaali- ja terveysministeriön painoalueille on pisteytetty asteikolla 0-6 hakemuksessa annettujen tietojen perusteella lausunnossa tarkemmin kuvatulla tavalla. KYSin tiedepalvelukeskus on tehnyt pisteytykset automaattisesti tietojärjestelmäohjelman avulla. Tässä tapauksessa on sattunut tekninen laskuvirhe eli ohjelma on tehnyt laskutoimituksen väärin. Päätöksen perusteena on ollut riittävät tiedot, mutta tietojärjestelmäohjelma on tehnyt virheellisen laskelman.

Tiedepalvelukeskus on laatinut arvioiduista hakemuksista yhteenvedon ja tehnyt esityksen rahoituksen jaosta erva-tutkimustoimikunnan syksyn kokoukseen. Käytännössä tutkimustoimikunta ei ole määrittänyt rahoituksen saajien keskeisintä joukkoa eli dosentti- ja tohtoritason tutkimushankkeiden saamaa pisteytystä, koska niiden pisteet ovat määräytyneet ulkopuolisten arvioijien arvioinnin ja tiedepalvelukeskuksen antamien pisteiden perusteella. Erva-tutkimustoimikunnan jäsenet eivät ole vaikuttaneet pisteiden antamiseen. Esteellisyyttä tutkimustoimikunnan kokouksessa 8.11.2017 tulisi arvioida tosiasiallisen vaikutuksen perusteella ja tässä tapauksessa esteellisyydellä ei ole ollut vaikutusta päätökseen. Lausunnon mukaan valittajan oikaisuvaatimus on käsitelty kokouksessa 24.5.2018 asianmukaisesti sekä esteellisyyttä rahoituspäätöksessä 8.11.2017 koskevalta osalta että muilta osin. Mitä tulee kokouksen 8.11.2017 päätöksentekijöiden esteellisyyteen, lausunnossa on todettu edellä esitetyn lisäksi, että päätös valittajan oikaisuvaatimukseen on annettu toimivaltaisessa kokoonpanossa 24.5.2018 eikä perusteita oikaisuvaatimuksen hyväksymiselle ole ollut. Lausunnossa on todettu myös, että tutkimustoimikunnan puheenjohtajan 12.12.2017 allekirjoittama, kaikille hakijoille lähetetty ilmoitus on ollut kuulemiskirje. Kyseessä ei ole ollut päätös ja hakijoille on täytynyt olla kuulemiskirjeen sisällön perusteella selvää, että virheen korjaamisasia on tuolloin ollut avoinna.

Oikeudellinen arviointi

Erva-tutkimustoimikunnan 24.5.2018 tekemän päätöksen arviointi

Hallinto-oikeus toteaa, että erva-tutkimustoimikunnan 12.3.2018 tekemä päätös on koskenut muiden ohessa valittajan tekemää oikaisuvaatimusta, joka on kohdistunut tutkimustoimikunnan 8.11.2017 tekemään rahoituspäätökseen ja rahoituspäätöksessä olevan laskuvirheen korjaamiseen. Erva-tutkimustoimikunta on ratkaissut 12.3.2018 päättämänsä asian oma-aloitteisesti uudelleen, koska päätöstä tehtäessä on tapahtunut esteellisyyden johdosta menettelyvirhe. Tutkimustoimikunta on asiaa uudelleen käsitellessään

24.5.2018 päättänyt, että marraskuussa 2017 tehdyn rahoituspäätöksen virhe on laskuvirhe ja lisäksi toimikunta on hylännyt marraskuussa 2017 tehtyä päätöstä koskevat oikaisuvaatimukset.

Saadun selvityksen perusteella erva-tutkimustoimikunnan valituksenalainen päätös 24.5.2018 § 17 sisältää valittajan osalta kolme eri ratkaisua. Ensinnäkin päätös sisältää päätöksessä 12.3.2018 § 3 olleen Tiina Laatikaisen esteellisyydestä johtuneen menettelyvirheen korjaamisen. Toiseksi päätöksellä on hylätty valittajan tekemä oikaisuvaatimus marraskuussa 2017 tehdystä rahoituspäätöksestä ja kolmanneksi hylätty oikaisuvaatimus rahoituspäätöksen korjaamisesta.

Hallintolain 52 §:n 2 momentin mukaan hallintolain 50 §:ssä tarkoitetun asiavirheen, mukaan lukien pykälän 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun menettelyvirheen, korjaaminen edellyttää, että asia käsitellään uudelleen ja asiassa annetaan uusi päätös. Ennen asian uudelleen käsittelemistä asiaosaisille on varattava hallintolain 34 §:n edellyttämällä tavalla tilaisuus tulla kuulluksi. Asiassa saadun selvityksen mukaan valittajalle tai muillekaan asianosaisille ei ollut varattu tilaisuutta tulla kuulluksi päätöksessä 12.3.2018 § 3 olleen virheen korjaamisesta. Tiina Laatikaisen esteellisyydestä johtuneen asiavirheen korjaamispäätöstä rasittaa näin ollen kuulemisvirhe. Hallinto-oikeus arvioi lisäksi, että valituksenalaisesta päätöksestä ei käy hallintolain 44 §:n 1 momentin 3 kohdassa edellytetyllä tavalla ilmi yksilöity tieto siitä, että 12.3.2018 tehty esteellisyyden vuoksi virheellinen päätös on poistettu ja että päätöksellä on korjattu sanotussa päätöksessä ollut asiavirhe ja että valittajan tekemät tutkimusrahoituspäätökseen ja sen korjaamiseen kohdistuneet oikaisuvaatimukset on hylätty.

Hallinto-oikeus toteaa, että perusteluvelvollisuudella on keskeinen merkitys asianosaisen oikeusturvan kannalta. Päätöksen perustelemista koskevien säännösten keskeisenä tarkoituksena on se, että asianosainen saa tietää hallintopäätöksen perusteena olevat tosiseikat ja oikeudelliset perusteet. Päätöksen asianmukainen perusteleminen antaa asianosaiselle mahdollisuuden arvioida valituksenalaisen päätöksen oikeellisuutta ja harkita muutoksenhaun tarvetta, ja perustelujen täsmällisyydellä ja selkeydellä on merkitystä myös viranomaistoimintaa kohtaan tunnetun yleisen luottamuksen kannalta. Valituksenalaisen päätöksen 24.5.2018 päätöspöytäkirjasta ilmenee asian aikaisempien vaiheiden selostuksesta perustelut sille, miksi rahoituspäätöksessä 8.11.2017 olleet virheet on arvioitu laskuvirheiksi eikä asiavirheiksi. Perustelu on tältä osin esitetty asianomaisiin lainkohtiin ja tietojärjestelmäohjelman laatineen yhtiön selvitykseen viitaten. Valituksenalaisesta päätöksestä ei sen sijaan ilmene hallintolain 44 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 45 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuihin ja mitä säännöksiä ratkaisuja tehtäessä on sovellettu siltä osin kuin päätöksellä on korjattu päätöksessä 12.3.2018 § 3 ollut menettelyvirhe ja siltä osin kuin valittajan oikaisuvaatimus, jonka mukaan rahoituspäätöksen 8.11.2017 § 17 tekemiseen on osallistunut kuusi esteellistä tutkimustoimikunnan jäsentä, on hylätty, eikä perusteluissa ole annettu vastausta valittajan oikaisuvaatimuksessaan esittämiin yksilöityihin rahoituspäätöksessä olleen, laskuvirheenä pidetyn virheen korjaamista koskeviin kannanottoihin ja muutosvaatimukseen.

Edellä esitetyn perusteella erva-tutkimustoimikunnan päätös 24.5.2018 § 17 on kumottava kuulemisvirheen sekä päätöksen sisällön ja perustelujen puutteellisuuden vuoksi.

Erva-tutkimustoimikunnan 12.3.2018 tekemän päätöksen arviointi

Hallinto-oikeus toteaa, että Erva-tutkimustoimikunnan päätöksen 24.5.2018 § 17 kumoutuessa tutkimustoimikunnan samansisältöinen päätös 12.3.2018 § 3 jää voimaan, ellei myös sitä kumota valituksen johdosta. Valituksessa on esitetty, että erva-tutkimustoimikunta ei ole käsitellyt 12.3.2018 valittajan oikaisuvaatimusta asianmukaisesti antamalla ratkaisun oikaisuvaatimuksessa esitettyihin vaatimuksiin, vaan on sen sijaan äänestänyt siitä, onko kyseessä ollut asiavirhe vai laskuvirhe. Päätöksentekoon on myös osallistunut esteellisenä tutkimustoimikunnan jäsenet Tiina Laatikainen, Pekka Mäntyselkä ja Eila Tiihonen ja kokouksessa on ollut esteellisenä läsnä tutkimusjohtaja Esko Vanninen.

Hallinto-oikeus toteaa ensin, että asianosaisille erikseen lähetetty päätöstä 12.3.2018 § 3 koskeva valitusosoitus on päivätty 22.3.2018. Valitusosoituksen mukaan asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä eli 29.3.2018. Tiedoksisaannista on alkanut kulua valitusosoituksen mukainen 30 päivän valitusaika. Valitusajan viimeinen päivä on siten ollut lauantai 28.4.2018, joten valituksen olisi voinut jättää hallinto-oikeudelle vielä maanantaina 30.4.2018. Valitus on tullut vireille 20.6.2018 eli valitusajan päättymisen jälkeen. Valitusta ei näin ollen voida tutkia erva-tutkimustoimikunnan päätökseen 12.3.2018 § 3 kohdistuvana säännönmukaisena valituksena. Valittaja on esittänyt valituksensa perusteiksi siltä osin kuin valitus koskee 12.3.2018 tehtyä päätöstä muun ohessa sen, että päätöstä rasittaa esteellisyydestä johtuva menettelyvirhe. Siihen nähden, että säännönmukaisen valituksen valitusaika on päättynyt huhtikuun 2018 lopussa ja valittajan menettelyvirheen perusteella tekemä muutoksenhaku on tullut hallinto-oikeuteen 20.6.2018, muutoksenhaku on tehty hallintolainkäyttölain 60 §:n 2 momentissa säädetyssä kuuden kuukauden määräajassa siitä, kun päätös on saanut lainvoiman. Muutoksenhaku voidaan siten tutkia hallinto-oikeudessa hallintolainkäyttölain 58 §:ssä ja 59 §:n 1 momentissa tarkoitettuna ylimääräisenä muutoksenhakuna eli kanteluna lainvoimaisen päätöksen poistamiseksi.

Hallinto-oikeus toteaa myös, että asian puolueeton käsittely kuuluu perustuslain 21 §:ssä ja hallintolain 2 luvussa turvatun hyvän hallinnon perusteisiin. Puolueettomuus edellyttää viranomaisen toiminnan riippumattomuutta asianosaisista ja intressitahoista. Puolueettomuuden ja hallintoasian objektiivisen käsittelyn kannalta keskeisiä säännöksiä ovat hallintolain esteellisyyttä koskevat säännökset, joiden lähtökohta on se, että esteellisyytilanne pitää aina ottaa huomioon riippumatta siitä, onko esteellisyys vaikuttanut asiassa tehdyn päätöksen sisältöön.

Asiassa saadun selvityksen mukaan Tiina Laatikainen, jota erva-tutkimustoimikunta on sekä 24.5.2018 tekemässään päätöksessä että hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossa pitänyt esteellisenä osallistumaan erva-tutkimustoimikunnan kokouksessa 12.3.2018 muun muassa valittajan tekemän

oikaisuvaatimuksen käsittelemiseen, on tutkimusrahoitushankkeen vastuuhenkilö, jonka vastuulla oleva tutkimus on saanut tutkimusrahoitusta samassa dosenttitason hankeryhmässä kuin valittajan vastuulla oleva tutkimushanke. Päätöksen tekemiseen 12.3.2018 niin ikään osallistunut Eila Tiihonen oli samaa oikaisuvaatimusasiaa kokouksessa 11.4.2018 käsiteltäessä ilmoittanut esteellisyysperusteekseen sen, että tutkimusrahoitusta oli saanut Jari Tiihosen vastuulla oleva tutkimushanke. Pekka Mäntyselkä on kokouspöytäkirjan 11.4.2018 mukaan ilmoittanut esteellisyysperusteekseen, että hän on ollut tutkimusrahoituksen hakija. Erva-tutkimustoimikunnan kokouspöytäkirjan 12.3.2018 merkintöjen mukaan tässä kokouksessa on ollut asiantuntijana läsnä tutkimusjohtaja Esko Vanninen. Valituksen ja myös erva-tutkimustoimikunnan hallinto-oikeudelle antaman lausunnon mukaan Esko Vanninen on tutkimusrahoitusta omalle tutkimushankkeelleen saaneen Ritva Vannisen puoliso. Myös Jari Tiihosen, Pekka Mäntyselän ja Ritva Vannisen tutkimushankkeet kuuluvat dosenttitason hankkeisiin.

Saadun selvityksen perusteella hallinto-oikeus arvioi, että Tiina Laatikaiselle ja Pekka Mäntyselälle sekä Jari Tiihoselle ja Ritva Vanniselle on ollut odotettavissa hallintolain 28 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla erityistä hyötyä tai vahinkoa erva-tutkimustoimikunnan 12.3.2018 päättämässä asiassa sen mukaan hylätäänkö vai hyväksytäänkö tutkimusrahoituspäätöksestä ja sen korjaamisesta tehdyt oikaisuvaatimukset. Tiina Laatikainen, Pekka Mäntyselkä ja Eila Tiihonen ovat siten olleet esteellisiä osallistumaan erva-tutkimustoimikunnan päätöksen 12.3.2018 § 3 tekemiseen ja Esko Vanninen on ollut esteellinen olemaan läsnä asiaa käsiteltäessä.

Erva-tutkimustoimikunnan päätös 12.3.2018 § 3 on syntynyt äänestyksen jälkeen äänin 6-3. Asiassa myöhemmin esteelliseksi ilmoittautuneen kolmen henkilön osallistuminen äänestyspäätöksen tekemiseen ja lisäksi yhden esteellisen henkilön läsnäolo kokouksessa asiaa käsiteltäessä on saattanut vaikuttaa hallintolainkäyttölain 59 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla olennaisesti päätökseen, joten hallinto-oikeus poistaa kantelun johdosta erva-tutkimustoimikunnan päätöksen 12.3.2018 § 3.

Erva-tutkimustoimikunnan 8.11.2017 tekemän rahoituspäätöksen arviointi

Valittaja on täydentänyt erva-tutkimustoimikunnalle tekemäänsä oikaisuvaatimusta 20.4.2018 ilmoittamalla, että erva-tutkimustoimikunnan kokoukseen 8.11.2017 ovat osallistuneet Kai Kaarniranta, Heikki Kröger, Reetta Kälviäinen, Tiina Laatikainen, Jussi Pihlajamäki ja Ville Leinonen, jotka ovat saaneet myönteisen rahoituspäätöksen ja joiden osalta pöytäkirjasta ei löydy tietoa esteellisyydestä tai jääväämisestä. Valituksessaan hallinto-oikeudelle valittaja on esittänyt, että mainittujen henkilöiden esteellisyyden vuoksi erva-tutkimustoimikunnan 8.11.2017 tekemää päätöstä rasittaa vakava menettelyvirhe ja että toimikunnan tähän kokoukseen on osallistunut esteellisenä asiantuntijan roolissa myös Esko Vanninen, jonka puoliso on saanut tutkimusrahoitusta.

Erva-tutkimustoimikunta on esittänyt lausunnossaan hallinto-oikeudelle, että tuen saajat ja tuen määrät on erityisesti valittajan kohdalla ratkaistu asiallisesti toimikunnan jäsenistöön kuulumattomien ulkopuolisten arvioijien

ja tiedepalvelukeskuksen automaattisesti antamien pisteiden perusteella, eivät toimikunnan jäsenet ole vaikuttaneet pisteytykseen. Esteellisyyttä tulisi lausunnon mukaan arvioida tosiasiallisen vaikutuksen perusteella ja tässä tapauksessa esteellisyydellä ei ole ollut vaikutusta päätökseen.

Hallinto-oikeus toteaa, että erva-tutkimustoimikunnan lausunnossa ei ole kiistetty sitä, että tutkimustoimikunnan jäsenet Kai Kaarniranta, Heikki Kröger, Reetta Kälviäinen, Tiina Laatikainen, Jussi Pihlajamäki ja Ville Leinonen ovat osallistuneet esteellisinä päätöksen 8.11.2017 § 17 tekemiseen ja että tutkimusjohtaja Esko Vanninen on ollut kokouksessa paikalla esteellisenä. Lausunnon mukaan esteellisyydellä ei ole ollut vaikutusta rahoituspäätöksen sisältöön. Hallinto-oikeus on edellä tässä päätöksessä todennut, että puolueettomuuden ja hallintoasian objektiivisen käsittelyn kannalta keskeisten, hallintolain esteellisyyttä koskevien säännösten lähtökohta on se, että esteellisyytilanne pitää aina ottaa huomioon riippumatta siitä, onko esteellisyys vaikuttanut asiassa tehdyn päätöksen sisältöön.

Koska valtion tutkimusrahoituksen jakamista yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen vuonna 2018 koskevan erva-tutkimustoimikunnan päätöksen tekemiseen on osallistunut edellä mainitut kuusi henkilöä, joiden vastuulla olevalle tutkimushankkeelle on päätöksessä jaettu valtion rahoitusta, ja koska päätöstä tehtäessä on ollut läsnä henkilö, jonka puolison vastuulla olevalle tutkimushankkeelle on päätöksessä jaettu valtion rahoitusta, erva-tutkimustoimikunnan päätös on syntynyt esteellisyyden vuoksi virheellisessä järjestyksessä ja se on tästä syystä kumottava lainvastaisena. Hallinto-oikeus kumoaa tutkimustoimikunnan tutkimusrahoituspäätöksen dosenttitason jakoluokan osalta, koska oikaisuvaatimuksessa ja valituksessa esitetty rahoituspäätöksen muuttamista koskeva vaatimus on kohdistunut dosenttitason tutkimusrahoitukseen. Hallinto-oikeus palauttaa asian tältä osin erva-tutkimustoimikunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Hallinto-oikeus on kumonnut rahoituspäätöksen 8.11.2017 ja palauttanut asian uudelleen käsiteltäväksi dosenttitason rahoituksen osalta, koska päätöksessä on ollut menettelyvirhe. Vuoden 2018 tutkimusrahoitus on saadun selvityksen mukaan jo jaettu korjatun rahoituspäätöksen mukaisille rahoituksen saajille. Näissä olosuhteissa ja enemmän viivästyksen välttämiseksi hallinto-oikeus on arvioinut, että kumotulla rahoituspäätöksellä dosenttitason tutkimusrahoitusta saaneiden hankkeiden vastuututkijoiden kuuleminen ennen hallinto-oikeuden päätöksen tekemistä on hallintolainkäyttölain 34 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ilmeisen tarpeetonta.

Päätöksen 24.5.2018 § 17 tultua edellä esitetyillä perusteilla kumotuksi ja päätöksen 12.3.2018 § 3 tultua edellä esitetyillä perusteilla kumotuksi ja poistetuksi sekä päätöksen 8.11.2017 § 17 tultua edellä esitetyillä perusteilla kumotuksi tutkimusrahoituksen dosenttitason jakoluokan osalta raukeaa lausunnon antaminen valituksessa esitetyistä muista valitusperusteista.

Asiaa uudelleen käsiteltäessä on otettava asianmukaisesti huomioon hallintolain esteellisyyttä ja asianosaisen kuulemista koskevat säännökset.

Sovelletut oikeusohjeet

Hallintolaki 28 § 2 momentti ja 53 a § 1 momentti
Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen asetus yliopistotasoisesta terveyden tutkimuksen rahoituksesta (1434/2015) 2 § ja 3 §

Muutoksenhaku

Valtionavustuslain 34 §:n 3 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (LO 00.VL).

Päätöksen ovat tehneet hallinto-oikeuden jäsenet Riikka Tiainen, Terhi Helttunen ja Ritva Schiestl.

Esittelevä jäsen

Ritva Schiestl

Anne Pulliainen
lainkäyttösihteeri

Jakelu

Päätös	Ilkka Harvima, saantitodistuksin
Oikeudenkäyntimaksu	maksutta
Jäljennös	<u>Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä / lakimies Paavo Autere</u>
Asiakirjat	<u>Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä</u>

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Hallintolainkäyttölain 13 §:n 3 momentin mukaan valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Hallintolainkäyttölain 13 §:n 4 momentin mukaan jos pääasiassa annetusta ratkaisusta valittaminen on kielletty tai valittamiseen tarvitaan valituslupa, vastaava rajoitus koskee myös valittamista pääasiaan liittyvästä ratkaisusta.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuunottamatta.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valitusasiakirjat voi toimittaa omalla vastuulla postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Valitusasiakirjojen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä, joka sisältää myös valituslupahakemuksen, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- **postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa**
- päätös, johon haetaan muutosta
- **perusteet, joilla valituslupaa haetaan**
- miltä kohdin ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka, jos valituksen on laatinut joku muu henkilö, on valituskirjelmässä mainittava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa.

Korkeimman hallinto-oikeuden osoite

Postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki
Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, Helsinki

Telekopionumero: 029 56 40382
Sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 510 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa, lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita, yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa, mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa eikä asioissa, joiden käsittely on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa maksu kuitenkin peritään riippumatta lopputuloksesta. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain (257/2002) nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015).